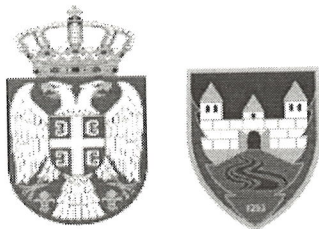

REPUBLIKA SRBIJA
OPŠTINA SJENICA
OPŠTINSKA UPRAVA

PLAN I PROGRAM SUZBIJANJA AMBROZIJE
NA TERITORIJI OPŠTINE SJENICA ZA 2026. GODINU

Sjenica, novembar 2025.godine

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	3
2. Pravni osnov.....	4
3. Cilj Programæ.....	4
4. Obaveze i odgovornosti subjekata.....	4
5. Aktivnosti na suzbijanju ambrozije.....	4
6. Organizacija i sprovođenje programa.....	6
7. Izvori finansiranja.....	6
8. Izveštavanje i kontrola.....	6
9. Završne odredbe.....	6

1. UVOD

Ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia* L spp.) je rod invazivnih korova, jedna od najpoznatijih i najopasnijih alergenih biljaka na svetu. Ambrozija je jednogodišnja biljka visine od 20 cm do 2 m. Ambrozija je veoma prilagodljiva i vrlo brzo se širi. Ima je i na zapuštenom, ali i na kultivisanom, obradivom zemljištu, gde sprečava razvoj drugih biljaka. Često raste uz useve: kukuruz, soju, suncokret, duvan, krompir, šećernu repu, kao i u povrtnjacima i vinogradima. Izuzetno je plodna i svaka biljka daje od 25 do 150 hiljada semenki, koje zadržavaju klijavost i do 39 godina.

Smatra se da je oko 10% stanovništva alergično na polenov prah ambrozije. Svaka biljka proizvede oko 100 miliona zrna polena svake godine, a već 20 do 30 u kubnom metru vazduha može da izazove alergijsku reakciju i simptome rinitisa, sinusitisa i konjunktivitisa. Ukoliko njeno dejstvo potraje, te alergije mogu prerasti i u bronhijalnu astmu.

Polen ove biljke, koja cveta od početka jula do kraja oktobra, prenosi se vrlo brzo, a u vazduhu se zadržava više od 100 dana. Pošto je najveća koncentracija polena ambrozije u avgustu i septembru, tada mala deca, kao i odrasli najviše osećaju tegobe.

Polen ambrozije izgleda kao kugla sa šiljcima, odnosno ima male kukice kojima se zakači za sluzokožu gornjih disajnih organa i tako stvara velike alergijske probleme: uzastopno kihanje, svrab u nosu, zapušenošću i obilnim curenjem iz nosa, peckanje očiju, suzne i crvene oči, kašalj, otežano disanje sa osećanjem nedostatka vazduha, koje može da traje čitave sezone. Pored navedenih simptoma javlja se i otežano disanje i stezanje / bol u grudima. To je onda znak da se radi o sezonskoj bronhijalnoj astmi, koja je uzrokovana alergijom na ambroziju.

Alergijski rinitis, konjunktivitis i astma su bolesti za čija pogoršanja je ambrozija direktno odgovorna.

Opština Sjenica donosi ovaj program u skladu sa zakonskim aktima.

Cilj programa za 2026. godinu jeste sistemsko i kontinuirano suzbijanje ambrozije, smanjenje njene rasprostranjenosti i minimiziranje negativnih efekata na zdravlje građana.

2. PRAVNI OSNOV

Plan i Program su izrađeni u skladu sa:

- Zakonom o zdravstvenoj zaštiti („Službeni glasnik RS“, br. 25/19),
- Zakonom o javnom zdravlju („Službeni glasnik RS“, broj 15/16) ,
- Uredbom o merama za suzbijanje i uništavanje korovske biljke ambrozija - *Ambrosia artemisiifolia* L. (spp.) („Službeni glasnik RS“, broj 69/06).
- i drugim podzakonskim aktima koji uređuju oblast fitosanitarne i komunalne delatnosti.

3. CILJ PROGRAMA

Cilj Programa je sprečavanje širenja, suzbijanje, pravovremeno i trajno uništavanje korovske biljke ambrozije (*Ambrosia artemisiifolia* L spp.) na teritoriji opštine Sjenica radi:

- zaštite zdravlja stanovništva,
- očuvanja biodiverziteta i poljoprivrednih površina,
- unapređenja komunalne higijene i javnih površina,
- i stvaranja uslova za zdravo i održivo životno okruženje.

4. OBAVEZE I ODGOVORNOSTI SUBJEKATA

U skladu sa Uredbom („Sl. glasnik RS“, br. 69/06) suzbijanje i uništavanje ambrozije sprovode:

- vlasnici i korisnici površina poljoprivrednog obrađenog i neobrađenog zemljišta (vrtovi i bašte, njive, voćnjaci, vinogradi, livade i dr.), šuma, lovišta;
- vlasnici i korisnici građevinskog zemljišta, izgrađenog i neizgrađenog;
- subjekti koji upravljaju vodotokovima i kanalima i površinama uz vodotokove i kanale;
- subjekti koji održavaju površine uz javne puteve i železničke pruge;
- subjekti koji upravljaju parkovima, nacionalnim parkovima, grobljima i drugim zelenim površinama;
- vlasnici i korisnici zapuštenih površina pored puteva, staza, kao i utrina, parloga, degradiranih pašnjaka, zapuštenih parkova, iskrčenih mesta u šumama i dr.

5. AKTIVNOSTI NA SUZBIJANJU AMBROZIJE

5.1. Mapiranje i identifikacija žarišta (mart–april)

- Terenski obilazak kritičnih lokacija.
- Evidentiranje površina pod ambrozijom.
- Nadležni: Opštinska uprava – Odeljenje za inspekcijske poslove, Komunalna inspekcija.

5.2. Obaveze subjekata

Subjekti iz tačke 4. dužni su da u toku vegetacione sezone, do početka fenološke faze cvetanja, na navedenim površinama suzbijaju i uništavaju ambroziju, i to primenom niže navedenih mera:

5.2.1. Agrotehničke mere (tokom sezone)

- Obrada zemljišta (oranje, tanjiranje).
- Nega useva (okopavanje, kultivisanje, pljevljenje i dr.).
- Nadležni: vlasnici i korisnici poljoprivrednog obrađenog i neobrađenog zemljišta.

5.2.2. Mehaničko uklanjanje (maj–avgust)

- Čupanje ambrozije iz korena pre cvetanja.
- Košenje niskih travnatih površina svakih 20–30 dana.
- Obavezno poravljanje košenja tokom jula i avgusta.
- Nadležni: JKP "Vrela" Sjenica, vlasnici privatnih parcela.

5.2.3. Hemijske mere (po potrebi – april–jun)

- Primena registrovanih herbicida na većim, teško dostupnim ili zapuštenim površinama.
- Zabranjena primena u blizini vodotokova i stambenih objekata.
- Nadležni: stručne službe i ovlašćene firme.

5.3. Kontrola i nadzor (maj–septembar)

- Redovni obilazak terena.
- Nalaganje mera vlasnicima parcela koje nisu održavane.
- Izricanje mera i prekršajnih kazni prema Zakonu.

- Nadležni: Komunalna inspekcija i fitosanitarna inspekcija

5.4. Edukacija stanovništva (april–septembar)

- Distribucija flajera i obaveštenja.
- Kampanje na društvenim mrežama.
- Predavanja u školama i mesnim zajednicama.
- Nadležni: Opštinska uprava, Dom zdravlja Sjenica, škole.

5.5. Sanacija javnih površina (mart–oktobar)

- Održavanje parkova, dvorišta škola, puteva, raskrsnica, ne kategorisanih puteva, obala rijeka.
- Uklanjanje divljih deponija koje predstavljaju žarišta ambrozije.
- Nadležni: Komunalna inspekcija, JKP "Vrela" Sjenica.

5.6. Preventivne mere

- Uspostavljanje redovnog monitoringa prisustva ambrozije.
- Edukacija stanovništva putem medija, javnih tribina i obaveštenja.
- Saradnja sa poljoprivrednom savetodavnom službom i zdravstvenim ustanovama.

6. ORGANIZACIJA I SPROVOĐENJE PROGRAMA

Program sprovodi Opštinska uprava – Odeljenje za inspeksijske poslove, Komunalna inspekcija u saradnji sa:

- JKP "Vrela" Sjenica,
- Poljoprivrednom stručnom službom,
- Institutom za javno zdravlje,
- Mesnim zajednicama i školama,
- I drugim zainteresovanim organizacijama.

Koordinaciju aktivnosti vodi stručni tim za praćenje sprovođenja Programa suzbijanja ambrozije, koj čine predstavnici pomenutih institucija.

7. IZVORI FINANSIRANJA

Sredstva za sprovođenje Programa obezbeđuju se iz:

- Budžeta opštine Sjenica,
- Naknada za zaštitu i unapređenje životne sredine,

- Donacija i projekata iz oblasti zaštite životne sredine,
- Učešća pravnih lica i građana kada se mere sprovode na privatnim parcelama.

8. IZVEŠTAVANJE I KONTROLA

- O realizaciji Programa vodi se evidencija u okviru Odeljenja za inspekcijske poslove.
- Na kraju vegetacione sezone (oktobar/novembar) stručni tim sačinjava Izveštaj o sprovedenim merama koji se dostavlja Opštinskom veću i Ministarstvu poljoprivrede.
- Komunalna inspekcija je dužna da u periodu juna–septembra vrše redovne kontrole i izdaju naloge za sprovođenje mera po potrebi, i saraduje sa fitosanitarnim inspektorom

9. ZAVRŠNE ODREDBE

Ovaj Program stupa na snagu danom usvajanja i objavljuje se na zvaničnoj internet stranici opštine i oglasnoj tabli.

U Sjenici, dana 15.04.2026. godine

Načelnik Opštinske uprave opštine Sjenica
Adnan Giljević

